

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Рада молодих учених Університету Ушинського

Історико-філологічний факультет

Кафедра всесвітньої історії та методики її навчання

«ІСТОРИЧНА НАУКА В УМОВАХ ВІЙНИ ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ»

12 березня 2026 року

Збірник матеріалів

Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

Одеса, 2026

УДК: 930.2 + 930.85 + 94

DOI: <https://doi.org/10.24195/HistoricalStudies2026>

*Рекомендовано вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 13 від 30 квітня 2026 р.)*

Рецензенти:

Покась М. С. – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин, політології та соціології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Атаманюк З. М. – доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Історична наука в умовах війни очима здобувачів вищої освіти та молодих учених: збірник матеріалів Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених. Одеса: Університет Ушинського, 2026. 142 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої дослідженню наступних концептуальних питань сучасної історичної науки: історія Стародавнього світу та Середніх віків, історія Нового часу, проблеми новітньої історії та сучасності, Історія дипломатії та міжнародних відносин, історія війн та військової справи. А також матеріали в сфері методики навчання історичних дисциплін в закладах освіти, що значно розширює дослідницькі межі.

Матеріали, подані у збірнику будуть корисними для науковців, освітян та всіх хто прагне вдосконалити освітній процес та сприяти розвитку сучасної історичної науки.

**«Історична наука в умовах війни очима здобувачів вищої освіти
та молодих учених»**

12 березня 2026 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Красножон Андрій Васильович – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Кон Олена Олександрівна – декан історико-філологічного факультету ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат філологічних наук, доцент кафедри словянського мовознавства.

Ковальський Станіслав Валентинович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Окорокова Віра Вікторівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Добролюбська Юлія Андріївна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Яновська Лариса Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії та методики її навчання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Семко Я. С.	«Суспільство споживання» як концепт-домінанта у творі Фредеріка Бегбедера «99 франків»	61
Терлецька Д. Р.	Становище жінок у Саудівській Аравії на початку XXI століття	65
Хоміна Д. В.	Крах ілюзії братерства та єдності, від соціального контракту Тіто до етнічних чисток	71

Історія дипломатії та міжнародних відносин

Волянський Б. А.	Лібертаріанська політична думка в США у післявоєнні роки (1945-1955 рр.)	76
Ковальський С. В.	Берберські війни в контексті становлення зовнішньої політики США на початку XIX ст.	80
Малога О. А.	Інцидент з фрегатом «Чесапек»: межі британської морської силової дипломатії	84
Набока О. В.	Американська військова операція на Тайвані 1867 р. та початок формування стратегії «малих воєн» США	89
Самофатов М. І.	«Стиснута пружина» протекціонізму: як почалася тарифна війна в Європі в 1925 р.	94

Історія війн та військової справи

Атмажов О. Ю.	Флот королівства Чосон	99
Огорокова В. В.	Інноваційні зрушення у розвитку вогнепальної зброї XIX ст.	107
Рибак О. В.	Стратегічне планування «Гельб» в контексті підготовки до Французької кампанії Вермахту	111
Сотніченко О. В.	Піренейська кампанія Наполеона I (1808–1814)	114

https://web.archive.org/web/20110615175324/http://www.setimes.com/cocoon/setimes/xhtml/en_GB/newsbriefs/setimes/newsbriefs/2008/02/11/nb-10 (Last access: 19.02.2026).

12. "Zimski vrt s prostorima za rad i odmor Josipa Broza Tita posjećuju brojni gosti, evo što se nalazi u 'Kući cvijeća' i kada je sagrađen mauzolej" 14 November 2022. <https://slobodnadalmacija.hr/mozaik/zivot/zimski-vrt-s-prostorima-za-rad-i-odmor-josipa-broza-tita-posjecuju-brojni-gosti-evo-sto-se-nalazi-u-kuci-cvijeca-i-kada-je-sagrađen-mauzolej-1240740> (Last access: 17.02.2026).

13. Belaj, Marijana (2008). "'I'm not religious, but Tito is a God'; Tito, Kumrovec, and the New Pilgrims". In Margry, Peter Jan (ed.). *Shrines and Pilgrimage in the Modern World: New Itineraries into the Sacred*. Amsterdam: Amsterdam University Press. (Last access: 12.02.2026).

14. Cohen, Bertram D.; Ettin, Mark F.; Fidler, Jay W. (2002). *Group Psychotherapy and Political Reality: A Two-Way Mirror*. International Universities Press. (Last access: 20.02.2026).

15. Schmadel, Lutz D. (2007). "(1550) Tito". *Dictionary of Minor Planet Names*. Springer Berlin Heidelberg. (Last access: 27.02.2026).

DOI: <https://doi.org/10.24195/HistoricalStudies2026-61-64>

Семко Я. С.

кандидат філософських наук, доцент
кафедри мистецтвознавства та загально-гуманітарних дисциплін

Міжнародного гуманітарного університету

(м. Одеса, Україна)

orcid.org/0000-0002-0704-567X

«СУСПІЛЬСТВО СПОЖИВАННЯ» ЯК КОНЦЕПТ-ДОМІНАНТА У ТВОРІ ФРЕДЕРІКА БЕГБЕДЕРА «99 ФРАНКІВ»

У творі Фредеріка Бегбедера «99 франків» концептом-домінантою, вираженим словосполученням-темою, служить «суспільство споживання». Це поняття – одна з характеристик сучасного суспільства, яке все більшою мірою виявляється організованим на основі принципу споживання [1, с. 705]. Суспільство споживання робить людину залежною, несамотійною, в ній знижується її відповідальність. Моральні цінності суспільства споживання заперечують необхідність всебічного розумового, морального та духовного розвитку, а це веде до обдурювання, деградації людей як особистостей, занепаду масової культури, а також спрощує маніпулювання свідомістю [1, с. 706].

Роман «99 франків» розповідає про споживачів, товари споживання, рекламу та рекламодавців, загалом про сучасний спосіб життя, про людей, які цінують лише фінансове благополуччя і заради нього готові на все. Автор не соромиться у виразах і порівняннях, досить цинічно описуючи людей, навіть назва твору є певним «цінником» – «99 франками» (саме стільки й коштувала дана книга у Франції після виходу в тираж). Лексема концепту «суспільство споживання» – «споживач» – зустрічається досить часто, також у тексті виявлені метафори та порівняння відповідної семантики [2, с. 154].

У концептосфері роману «99 франків» є також й інші важливі та актуальні концепти, які є складовими частинами концепту «суспільство споживання», будучи, разом з тим, окремими концептами. Їх можна розглядати у цьому аналізі як значний фон. Концепти «вседозволеність» (зворотний, негативний бік свободи: анархія, аморалізм, егоїзм, індивідуалізм тощо), «рабство» і «самотність» виступають одночасно як риси суспільства споживання, як наслідок споживчого життя. Бегбедер показує, що вседозволеність призводить до хаосу чи самотності і може сприяти самореалізації особистості.

Концепт «реклама» тісно пов'язаний з концептом «рабство» в даному творі, оскільки реклама може залучити людей в нескінченну залежність від матеріальних благ (тобто перетворює людей на рабів своїх бажань). На думку Фредеріка Бегбедера, «реклама – це влада», мовні засоби твору чітко відображають цю концепцію [4]. Реклама порівнюється з потужною індустрією і навіть зі «спрутом» [4].

Слід зазначити, що «реклама» стає певним соціокультурним символом, метафорою «суспільства споживання». У наведених вище прикладах актуалізуються такі семи, як «влада», «панування», «управління», «всепроникнення». Через стилістичний прийом метафоричного порівняння реклами зі спрутом та анімацію активізуються всі негативні конотації (у тому числі – і наносеми), пов'язані асоціативно з цією твариною у широкому культурному контексті (наприклад, культовий серіал «Спрут»). Будь-який концепт є своєрідною системою образів і асоціацій, носіями яких є дрібні структурні наночастки. У центрі даної системи лежить прототипний елемент, за ним слідує семантичний простір, названий концептуальним полем, а замикає все на своєрідній зовнішній периферії інтерпретаційне поле. Наносенси, що складають цю систему, переплітаючись і зв'язуючись на рівні інтерпретаційних полів у процесі комунікації з наносенсами інших концептів-систем, утворюють семантичні інтерпретаційні вузли, що надають будь-якому тексту додаткового

змістового відтінку. Причому потенціал смислового варіювання, що виникає завдяки необмеженим можливостям такого зв'язування, практично нескінченний [3, с. 126-129].

В «Еросі та цивілізації» Г. Маркузе ще у 1950-х роках сформулював свої претензії до західного демократичного суспільства, заснованого, здавалося б, на найефективнішому способі господарювання. Західна демократія усуває із життя людей пряме насильство над волею особистості. Немає навіть авторитаризму, який характеризував монархічні, аристократичні, теократичні і патріархальні системи минулого. Свобода, Розум та Закон стають невід'ємними атрибутами цього нового суспільства [5]. Демократичний устрій з його ринковим фундаментом, ринковими механізмами, гонитвою за прибутком, глобалізацією створює приховані та непрямі форми насильства над людиною. Її не змушують робити те, чого вона не хоче. Вона робить що хоче. А хоче вона того, що потрібно світовій економіці та транснаціональним корпораціям. Людина вже не має влади над своїм «Я». Вона відчужена не тільки від продуктів своєї праці, як стверджував К. Маркс, а й від власної свідомості. Ф. Бегбедер ще більше загострює цей мотив у своєму романі: у цьому суспільстві при видимому звільненні людини від прямого примусу вона залишається поневоленою вічною гонитвою за споживанням, невільно вже сама її свідомість, зомбована рекламою, прагненням будь-що-будь відповідати нав'язуваним стандартам.

Таким чином, людина епохи комп'ютерів, відео, споживчого достатку живе у трансі, перебуваючи під своєрідним гіпнозом. Вона не є колишньою людиною, яка могла розраховувати на свободу волі, пошук і знаходження істини в реальному світі: народжується сомнамбулічний мутант, який фактично управляється з якихось центрів влади і впливу, що знаходяться поза неї. Одним із таких образів маніпулювання суспільною свідомістю та свідомістю окремого індивіда стає реклама, яка символізує тоталітаризм, доведений до абсурду. Причому ця керованість настільки прихована, що довести її практично неможливо. Немає ні тиранії, ні злиднів. Наявний найраціональніший за всю історію устрій життя, щонайменше правильна і справедлива демократія, ідеальний зв'язок та засоби інформації, які організують реальність найрозумнішим чином, а в результаті – перед нами «приголомшена людина», про яку писав Ж. Бодрійар [5]. Цивілізація розуму прийшла, на його думку, до тієї стадії, коли людина перетворюється на хаос. Наслідком цього хаосу виступає дезорганізованість особистості (доведена Бегбедером у романі «99 франків» до її

повного розпаду. Розпад особистості та приголомшеність розуму – ці важелі управління масовим суспільством стають ключовими у романі.

Концепт «суспільство споживання» є перспективним для вивчення не лише у межах цього твору чи автору. Практично вся сучасна французька література (та й світова теж) присвячена суспільству, людині в суспільстві, тому, як її прагнуть поневолити, зомбувати, обмежити її свободу. Роман Фредеріка Бегбедера робить свій внесок у національну художню картину світу Франції та у світову літературу, а також у вивчення та розуміння процесів, що відбуваються в сучасному постіндустріальному суспільстві, де домінує філософія постмодернізму. Принципова установка філософії постмодернізму – постметафізичне мислення, що означає відмову від універсальних філософських систем, від лівоцентризму, тобто прагнення приписати всьому логос (порядок і сенс). Бачення реальності, характерне для постмодернізму, позначається як постмодерністська чутливість, тобто відчуття світу як хаосу.

Література

1. Береза В. В. Маніпулятивні технології реклами та мас-медіа в романах В. Пелевіна «Generation "П"» та Ф. Бегбедера «99 франків». *Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2021»*. XXII Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2021. С. 05-707.

2. Парамонов Б. І. Пам'ять як фактор формування ідентичності у творі «Французький роман» Фредеріка Бегбеде. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Вип. 63. Т. 2. С. 150-156.

3. Парамонов Б. І. Проблематика ідентичності в романістиці Фредеріка Бегбеде: простір пам'яті, синергетика, поетика, інтертекст : дис. ... доктора філософії : 035 – Філологія. Галузь знань 03 – Гуманітарні науки. Харків : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2024. 251 с.

4. Beigbeder F. 99 francs. Paris : Éditions Grasset & Fasquelle, 2000. 282 p.

5. Marcoux-Chabot G. Frederic Beigbeder et ses doubles. URL: <http://www.fabiila.org/actualites/article26363.php>

Наукове видання

**«ІСТОРИЧНА НАУКА В УМОВАХ ВІЙНИ ОЧИМА ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА МОЛОДИХ УЧЕНИХ»**

Збірник матеріалів
Всеукраїнської наукової конференції
здобувачів вищої освіти і молодих учених

м. Одеса, 12 березня 2026 р.

Електронне видання. Підписано до друку 01.05.2026 р.
Формат 60 x 90 1/16 Умовн. друк. арк. 8,7
Наклад – 150 прим.